

Ермағанбетова Зухра

Филология ғылымдарының кандидаты, аға оқытушы
Қорқыт ата атындағы Қызылорда мемлекеттік университеті,
Қазақстан, Қызылорда қ.
E-mail: zuhra_9195@mail.ru, +77021199093

РЫСТЫ БЕКБЕРГЕНОВА – СЫР БОЙЫНЫҢ АЛҒАШҚЫ КӘСІБИ ЖУРНАЛИСТ ҚЫЗЫ

Мақалада автор қазақтың алғашқы қаламгер қыздары Нәзипә Құлжанова, Сара Есова, Нағима Арықова, Шолпан Иманбаева екеніне тоқталады. Олардың қазақ журналистикасына қосқан үлестері баяндалады. Сол жолды лайықты жалғастырып келген Сыр бойының алғашқы кәсіби журналист қызы Рысты Бекбергенованың шығармашылық жолы жайлы әңгімелейді. Сыр өңірі журналистикасының дамуына қалам қарымымен еңбек еткен публицистің баспасөз бетінде жарық көрген материалдарының жанрлық, тақырыптық ерекшеліктері сараланады. Көркем очерктерінің мән-маңызы, идеясы ашылады. Сондай-ақ өмірін баспасөзге арнаған Р. Бекбергенованың поэзия жанрындағы еңбектері, өлеңдері, толғаулары да назардан тыс қалмайды.

Түйін сөздер: қаламгер, журналист, ақын, толғау өлеңдері, шығармашылық жолы, баспасөз материалдары, жанрлық ерекшеліктері, көркемдік деңгейі, кейіпкер бейнесі.

Ермағанбетова Зухра

Кандидат филологических наук, ст. преподаватель
Кзылординский госдарственный университет имени Коркыт ата,
Казахстан, г. Алматы
E-mail: zuhra_9195@mail.ru, +77021199093

Рысты Бекбергенова – первая женщина-журналист земли Сыра

Статья посвящена творчеству первой женщине-журналисту Рысты Бекбергеновой. Анализируются жанровые и тематические особенности её произведений, раскрывается идейное содержание и стилистика художественных очерков. Также проведен литературный анализ поэтических произведений писательницы. Автор отмечает, что творчество Рысты Бекбергеновой является достойным продолжением деятельности первых казахских женщин-писателей Назипы Кулжановой, Сары Есовой, Нагимы Арыковой, Шолпан Иманбаевой.

Ключевые слова: журналист, автор, творческий путь, материалы периодической печати, жанровые особенности, художественный уровень, образ персонажа.

Ermaganbetova Zuhra

Candidate of Philological Sciences, Senior Teacher
Kyzylorda state university named after Korqyt ata,
Kazakhstan, Kyzylorda c.
E-mail: zuhra_9195@mail.ru, +77021199093

Rysty Bekbergenov – the first professional woman-journalist of Syr boyi

The author of article dwells on the work of the first Kazakh women-writers Nazipa Kulzhanova, Sarah Esova, Nagima Arykova, Sholpan Imanbaeva, notes their contribution to the development of Kazakh journalism. The article refers about creativity of Rysty Bekbergenova - the first woman-journalist of Syr boyi. It is noted that it is a worthy continuer of affairs of its predecessors. The article analyzes the genre, thematic features of her works published on the pages of publications; reveals the ideological content of her artistic sketches. Also author of the article focuses on poetry, poems writer.

Key words: journalist, poet, materials of the periodical press, problem descriptions, genre particular, artistic level, the image of the character.

Кіріспе

Ұлт мүддесі үшін қалам қаруымен күрескен қазақ әйелдері Нәзипә Құлжанова, Сара Есова, Нағима Арықова, Шолпан Иманбаевалар мерзімді басылымдарда қалам қарымын танытып қана қоймай, өз кезеңінің өзекті мәселелерін дер кезінде көтеріп, қазақ әйелдерінің жағдайының жақсаруына атсалысқанын білеміз. Аталған аяулы есімдер ең алдымен қазақтың алғашқы журналист қыздарын еске салады. Нәзипа апамыз өзі бас болып, қазақтың тілші қыздарына журналистикаға апаратын жол салып берді.

Бұл ретте Жүсіпбек Аймауытов «Айқап» журналында: «Біздің қазақта ұлтқа қызмет еткен әйелдің алды Нәзипа ханым болып шежіреде жазылуы тиіс» деген болатын. Нәзипа Құлжанова – қазақ журналистикасына ең алғаш аяқ басқан қазақ қыздары қатарында көш бастайтындығын бүгінде тарих дәлелдеді.

Негізгі бөлім

Қазақ журналистикасының тарихына зер салсақ, «әйел теңдігі» журналы БК(б)П-нің Қазақ өлкелік комитетінің әйелдер бөлімінің органы ретінде Қызылорда қаласында шығып тұрды. Оның редакторлық қызметін Сара Есова атқарды.

Нәзипаның ұлы жолын, Сара Есованың сара жолын жалғастырушылар бүгінде жетерлік. Қаламгер апалардың жолын Сыр бойы әйелдері де лайықты жалғастырды.

Мерзімді басылымдарда ер-азаматтармен бірге қаламгер қыз-келіншектер ел жағдайы, әлеуметтік, тұрмыстық, оқу-ағарту мәселелеріне бей-жай қарамай, қал-қадірінше өз үндерін қосып отырды. Мәселен, Қызылорда облыстық «Сыр бойы» газетінің 90 жылға жуық тарихында осы руханият мектебінен өткен атпал азаматтар қатарында бірлі-жарым қыздар болды. Редакцияның қара нарлары көтерген жүктің салмағын жеңілдету үшін олар да өздерінің нәзік иықтарын тосты. Қара шаңырақтың ортақ абыройы үшін талмай еңбек етті. Солардың қатарында саналы өмірін баспасөздегі қызметке бағыштап, өмір бойы қаламды серік еткен Рысты Бекбергенованың орны бөлек.

Рысты Бекбергенова ұзақ жылдар журналистика саласында қызмет атқарып, Сыр өңірі публицистикасының дамуына өзіндік үлесін қосты. Облыстық аға басылым «Ленин жолы» деген атаумен жарық көрген тұста журналистика мамандығын бітіріп, 1960-1988 жылдар

аралығында тілші болып қызмет атқарған әйел журналист осы кісі болатын. Бұл жайында қаламгердің өзі былай деп еске алады: «1961 жылы ҚазГУ-дың журналистика факультетін бітіріп, Сыр бойына келдім. Облыстық газетте көп жылдар бойы кіл жігіттердің ортасында жалғыз өзім еңбек еттім. Қызық еді, бұл әйел заты-ау деп қымсынып жатқан олар жоқ, қысылып-қымтырылуды мен де білмеймін, будақтаған көк түтіннің ортасында отырып, мақала дайындаймын. Газет кезекшілігін өткеріп, іссапарға да шығып келемін. Оның арасында отбасы тірлігі, ата мен ене, бала күтімі, туған-туыстың, құда-жекжаттың барыс-келісі бар, бәріне де үлгіруші едім. Енді ойлап отырсам, 4 редактормен қызметтес болған екенмін» [1].

Осылайша алғашқы еңбек жолын Ж. Тілепбергенов, А. Тоқмағамбетов, Ә. Қоңыратбаевтай ұлт қаймақтарының ізі қалған қара шаңырақтан бастайды.

Нәтиже

Негізінде Рысты Бекбергенова Астрахань облысы, Володар ауданында 1927 жылы дүниеге келген. Оның балалық шағы, жастық дәурені ел басына нәубет төнген қуғын-сүргін жылдарымен, сұрапыл соғыспен тұспа-тұс келді.

Соғыс кезінде колхоз шаруасының бар бейнеті әйелдер мен балалардың иығына түскенде, Рысты да қарап жатпайды. Өмірдің тауқыметін түсінген жас қыз талдырмаш шағында анасына қолғанат болып, сауынға көмектеседі. Тауық фирмасындағы жұмысқа, шөп шабуға, арық қазуға, күріш бастыруға араласады. Сөйтіп 14 жасында «еңбек кітапшасы» ашылады. Небәрі 4 сыныптық білімі бар ол 1951 жылы Атыраудың Мұнайлы деген жерінде 7 жылдық кешкі мектепте оқи жүріп, күндіз қоймашы болып жұмыс істейді. Келесі жылында Алматыға барып, М. Мәметова атындағы училищеге оқуға түседі [2].

1941 жылы 14 жасынан бастап колхозда жұмыс істеген ол тылда еңбек еткені үшін «1941-1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысындағы ерлік еңбегі үшін» медалімен марапатталады. 1952 жылы аталмыш білім ордасы Қызылорда қаласына көшіріліп, қыз балалар ғана дәріс алатын оқу орны болып өзгереді (қазір де солай).

1956 жылы училищені қызыл дипломмен тамамдаған оның бойындағы буырқанған ақындық таланты ұстаздық мамандықпен шектелуіне мұрша бермейді. Анасы мен бауырларының «Қыз балаға осы білім де жеткілікті, жатақханаға телміре бермей, ауылға қайт» деген өтініштері-

не де мойын бұрмай, Алматыдағы С.М. Киров атындағы ҚазМУ-дың журналистика факультетіне құжатын тапсырып, қайта студент атанады.

Университетте оқи жүріп «Қазақ әдебиетіне» өлеңдерін жариялап тұрады. Студент кезінде жас әдебиетшілердің съезіне қатысқаны поэзияны сүйетін қыздың қаламын одан сайын ұштап, шабытын шалқыта түседі. Қара сөзге де жүйрік Рысты Бекбергенова журналистика мамандығында оқып жүріп, 2-3 курстарда Қызылорда облыстық «Ленин жолы» газетінде өндірістік тәжірибеден өтеді.

Киелі қара шаңырақта білім алған жас қыздың алғашқы өлеңдеріне сатира зерттеушісі Темірбек Қожакеевтің жоғары баға беруі, диплом жұмысына сөз зергері Зейнолла Қабдоловтың жетекшілік жасауы, дипломын Тауман Амандосовтай журналистика майталманының табыстауы болашақ өміріне бағдаршам болған секілді [3].

Ойтолқы

Сөйтіп 1961 жылы облыстық басылымның мәдениет бөлімінде әдеби қызметкер, кейін меңгерушісі болып, 27 жыл бойы үздіксіз қызмет етеді. Газеттің күнделікті өміріне бірден көндігіп, қысқа жазуға, өмір көріністерін мүлтіксіз тарқатуға машықтанады. Рысты Бекбергенова тілшілік қызметінің алғашқы кезеңінде бүгінде атақты ақын болған Шөмішбай Сариевтің редакцияға алып келген тырнақалды туындыларын қарап, жас талапкерге жол сілтеп жібереді.

Кеңестік кезеңде ауыл-село тілшілерінің хаттарын жариялау, еңбек адамдарын мадақтау кең етек алған кез. Астық жинау, комбайншы еңбегі осының барлығы газет бетінде күнделікті көрініс табуы керек. Осындай қат-қабат жұмыстарды шаршамай атқарып, мақала да жазып, журналистика жүгін қайыспай көтере біледі.

Ол заманда «қыз балаға лайық емес» делінетін мамандықты игеріп кеткен қайсар қыз Рысты Бекбергенованың шығармашылық ғұмырында жиған-тергені 8 кітап болып жарыққа шықты. Бүгінгі буын қаламгер қыздардың үлгі тұтар ұстазы.

Ал енді журналистің мерзімді басылымдарда жарық көрген шығармаларына тоқталар болсақ, ол түрлі жанрларда сан алуан тақырыптарға қалам тартты. Ақпараттық хабарламадан бастап, мақала, рецензия, очерк жанрында да жазылған дүниелері баршылық. Ал өлеңдері өз алдына бір төбе.

Айталық, автордың «Семья неге ажырасады?» [4] деген проблемалық мақаласы отбасы

мәселесіне арналған. Бірін-бірі ұнатып қосылған жастардың өмірдегі қиыншылыққа шыдамай, опонай ажырап кете баратыны, ортада балалардың зардап шегетіні нақты мысалдармен жазылған. Мақалаға Қазалы ауданы Басықара ауылындағы осындай шырқы бұзылған отбасылар өміріндегі оқиға арқау болған. Автор отбасы бірлігі, мәдениеті туралы айта келіп, үлкен мемлекеттің шағын отбасылардан тұратыны жайында сөз қозғайды. Осы ауылдың тұрғындары Сәбитбек пен Тыныштық және Жібек пен Базаркүлдің өз отбасыларына қайта оралулары керектігі жөнінде кеңес береді. Бұл тақырып әлі де өзектілігін жойған жоқ.

Автордың «әнші Майра» мақаласында тігінші болып қызмет істейтін Майра есімді жас қыздың өнерінің арқасында үлкен жетістіктерге жеткендігі туралы сөз болады. Майраның өз ісіне ұқыптылығы, өнерге деген сүйіспеншілігі, еңбекшілдігі оны жаңа ұжымға тез танытады. Қай сабақты болсын жақсы оқиды. Әсіресе, тігіншілік өнерге бейімділігімен қуантып, қоғамдық жұмыстарға белсене араласады. Жастар жүрген жер қашан да қызық. Түрлі тақырыптарда «көгілдір от» сауық кештері ұйымдастырылады. Еңбек озаттарымен, Ұлы Отан соғысының ардагерлерімен кездесулер өткізіліп, концерттер қойылады. Майра осы жұмыстардың бәріне қатысып жүреді. Оны автор: «Оқуда да, мамандық алуда да өз алдына жан салмаған еңбекшіл қыз Майра Ильясова бұл күндері Ленин комсомолының лениндік стипендиаты. Облыс көлеміндегі кәсіптік-техникалық білім беретін училищелер арасынан шығып, биіктен көрінген жұлдыз» деп баға береді [5].

«Екі ананы тел емген» атты мақала әнші Роза Бағланова жайында. Рыстының Алматыға училищеге оқуға тапсырайын деп барған кезі. Монша іздеп, кездескен бір әйелден жөн сұрайды. Сөйтсе ол әнші Роза Бағланованың анасы болып шығады. Ол өзінің пәтерін айтып, адресін береді. Мақалада оқырмандар үшін қызықты деректер бар. Оны автор өзі куә болған жайттар арқылы қызғылықты баяндайды. Мәселен: «Трамвайдан түсіп, әнші апайдың пәтерінің есігін қақтық. Есікті татар әже ашты.

– Роза апайдың үйі ме?

– Иә, иә, кош келдіңіздер, кіріңіздер. Сөйткеше болған жоқ, өзім көрген апай да келіп қалды.

– Келіңіздер, өй, айналайын, анада келмедің ғой, ұялдың ба, ай біздің қазақтың қыздары, ұялшақсыңдар...

Екеумізді қасына отырғызып, менің шашымнан сипап, жүдеп кетіпсің ғой, – деп жатыр.

– Жүріндер, Розаның бөлмесіне кіріндер.

Шағын ғана терезесі күнге қарай орналасқан, бір қабырғада Розаның күйеуімен түскен үлкен суреті, астында үлкен жүректің суреті бірге ілулі. Содан апай әнші апамыздың суреттерін көрсетті. Суреттерді көрсете отырып, апамыз өз өмірі жайлы айтты.

– Розаның әкесі, – деді ол, – момын, өте жуас, шаруа кісі екен, менен бұрын үйленген екен, ана жүрген сол бәйбішесі.

Бұл бала көтермепті. Сөйтіп жүргенде құдай беріп дүниеге осы қыз келді. Бірақ әкесінің көрер қызығы аз болып, осы Розаның алты-жеті жасында өмірден өтті. Содан бері, осы екі кемпір жалғызымыздың етегінен ұстап, осында отырмыз. Қазір бірі оқуда, бірі гастрольде, бірі Москвада, екіншісі Владивостокта жүр, – деді. Жақында Розадан екі телеграмма келді, екеуін де өз мамасына жазыпты, – деп бізге татар кемпірді нұсқады да, – көрсетемін оған, – деп жұдырығын түйіп күлді. Роза әнші апамыз туған мамасынан аумайды екен, анасы бидай өңді, орта бойлы, бауырмал кісі екен» [6].

Журналист Рысты Бекбергенова газеттің қызығы мен шыжығын бірге көрген тілшілер қауымы туралы бірнеше ой-толғаулар жазды. Әсіресе, газеттің мерейтойы қарсаңында өмірден өтіп кеткен қалам қайраткерлерінің еңбектері туралы жазуды өзіне парыз санаған тәрізді. Ата газеттің облыс көлеміне ғана емес, республикаға танылуына осы журналистердің ерен еңбегінің бары рас. Бұл кейінгі толқын журналистер үшін тағылым аларлық дүние. Осыны ұққан Рысты қаламгер 80 жастан асса да қолынан қаламын тастамай, реті келгенде газеттің шыққан белестері мен қызметкерлері туралы жазып отырды.

«Уақыт деген зымырап өтіп жатыр, тоқтар емес. Ал, біз – аға буын өткенімізді еске түсіріп, қазіргіні көзбен көріп, келер күнге ой жібереміз. Бізден өрбіген ұрпақ, біздің ізімізбен жүріп жатқан әріптес ұл, қыздарымыздың жүрер жолы қай салада болса да даңғыл болса екен, жайсыз кезеңдер болмаса екен деп тілейміз ғой. Шүкір мен еңбек еткен «Сыр бойы» (бұрынғы «Ленин жолы») газеті ұжымындағы іні, сіңілілерімнің өз міндеттерін жүзеге асырудағы тұлғасы ажарлы, «Алтын жұлдыздай» жарқырауда. Осы жайларға қуана отырып, өткен жылдардағы әріптестерімді де еске алудамын. Сүйтемін де, ойға оранамын, көзіме жас үйіріледі. Ойлап отырсам, мен ылғи жаны жайсаң ағалармен бірге еңбек етіппін» [7], – деп толғанады. Солардың бірі Қалбай Бершеев туралы «Қалбай аға» эссесі.

Адам мінездемесін қысқа, түсінікті, жай сөйлемдермен ұтымды бере білген. Мәселен: «Қарапайым, таза киінетін сол бір ағаның мінезі-ай. Бір қолында таяғы, аяғын сылттып басатын ол, күн бұлттанған күні аяғының ауырғанына қарамастан қағаздан көзін алмайтын. Неге? Қалбай аға газеттің жауапты хатшысы Шора Ералиевтің оң қолы еді. Алды толған қысқа, көлемді материалдар... Макет жасасады, оған сол материалдарды орналастыру, әр беттің ажарлы болуы, тағы басқа міндеттері көп-ақ. Содан да болар, Қалбай аға уақытпен санаспайтын, редакцияға ерте келетін де, кеш қайтатын да сол кісі және қашан көрсең де бірқалыпты, еңбек үстінде, қабақ шытып, қатты сөйлемейтін жан еді».

Келесі «Қайран, жақсы ағалар» деп аталатын эссе облыстық басылымда ұзақ жылдар бірге қызмет атқарған әріптестері Ахметжан Нүрекеев пен Құрманғали Ажаровқа арналған. Ахметжан Нүрекеев автордың сипаттауында екі иығына екі кісі отырғандай иықты, бір көргеннен жүзіңе жылы қарайтын, ақжарқын сұлу адам.

Ахметжан-журналист өте білімді, өз мамандығының қыр-сырын жан-жақты меңгерген және бұл мамандықтың қызығына рахаттанып, қиындығын жеңе білген жан. Өте қарапайым, білімді және сауатты болған. Ал Құрманғали Ажаров бөлім меңгерушісімін деп мендік жасамайтын, қоғамдық істің адал атқарылуын ойлайтын тұлға [8].

Қорытынды

Қаламгер шығармалары жанрлық, мазмұндық, түрлік жағынан сан алуан. Заметка, корреспонденция, мақала, рецензия, есеп, эссе, очерк, суреттеме, шолу, толғау, әңгіме, өлең, поэма болып кете береді. Оның публицистикалық шығармалары мен өлеңдері жеке дара арнайы зерттеу нысаны болуға лайық. Жадыра Таспанбетова туралы «Ананың бақыты – баланың бақыты», журналистер Мырқы Исаев туралы «Ақберен журналист», Қалқабай Әбенев туралы «Ұмытылмас ұлағат» очерктері, Социалистік Еңбек Ерлері Ыбырай Жақаев, Сәлима Жұмабекова, Шырынкүл Қазанбаева, Ұзақ Еспанов, Б. Серімбетов т.б. туралы толғау, өлеңдері бар.

Талантты ақын «Журналистпін» өлеңінде жырлағандай журналистік жол оңай емес, оған төзім мен шыдам, білім мен қайрат керек.

Журналистпін, жол дәптерім қойнымда.
Болашақтың көп ісі бар мойнымда.
Жеңістерден жеңістерге жеткенде,
Көркі болып ұлан-асыр тойдың да.

Борышым көп өтелмеген өзімнің,
Адамымын қайрат пенен төзімнің.
Тыныстауға, сайрандауға уақыт жоқ,
Кейде тіпті жол үстінде көз ілдім.

Журналистпін, дүйім халық мақтанған,
Ел сенімін, ел үмітін ақтаған.
Қайда болсын, жаршысы боп жақсы істің,
өз ісінің құпиясын сақтаған [9].

Журналист Рысты Бекбергенова тек облыстық газетке ғана емес, республикалық басылымдарға да материал жариялап тұрған. «Қазақ әдебиеті» газеті, «Қазақстан әйелдері» журналына өлеңдер топтамасы жарық көрген. Сондай-ақ «Ақмешіт апталығы», «Ақмешіт ақшамы», «Халық» газеттерінде де басылған туынылары аз емес. Журналистің тіл, стилінде, тақырып қоюдағы талғампаздығында ескерерлік, еліктірерлік үлгілер көп. Ойды әсерлі жеткізу ниетімен мақал-мәтелді кірістіре жазып, ойды бейнелеп айтады. Мәселен, «Ине қайда жүрсе – жіп сонда жүреді», «Мәуелі ағаш биік болмайды», «Жақсының қасиеті – жарастыру», «Бұтағы көп ағашқа құс көп қонар» т.б.

Қазақстан Жазушылар Одағының мүшесі, ақын Әскербек Рақымбекұлы: «Рысты – жырынан шуақ төгілген Сыр бойының

алғашқы кәсіби журналист қызы. Ата басылымнан қаламын ұштаған қаламгердің бүтін шығармашылық жолы Сыр елімен біте қайнасып жатыр» [10] деген пікір айтады. Осы пікірге сүйене келе және газет тарихын парақтай отырып, біз Сыр өңірі әйелдер журналистикасы Рысты Бекбергенованың шығармашылығынан бастау алады деп айта аламыз.

1988 жылы құрметті демалысқа шыққан Рысты Бекбергенова – 1964 жылдан СССР Журналистер Одағының мүшесі, Журналистердің 4-съезінің делегаты, Ұлы Жеңістің 60 жылдығы медалінің иегері, «Қазақстанның құрметті журналисі».

Сондай-ақ, 1960-80 жылдарда журналист Рысты Бекбергенова мәдениет, оқу ағарту, отбасылық құндылықтарды насихаттауда, еліміздің алға қойған міндеттерін түсіндіруде ақын, журналист ретінде өлшеусіз еңбек етті. Бүгінгі күнге дейін қаламы қолынан түспей, мерзімді басылымдарға өлеңдері мен мақалаларын тоқтаусыз жариялап тұрады. Табан аудармай бір басылымда отыз жылға жуық еңбек еткен, әлі де өз шығармаларымен Сыр өңірі руханиятына үлес қосып келе жатқан ардагер-журналистің күш-қайраты мен ерік-жігері, қаламгерлік қуаты жас журналистерге үлгі-өнеге.

Әдебиеттер

- 1 Жалғасова Г. Қаламгерлікті мұрат тұтқан қыз // Сыр бойы. – 2009. – 1 шілде
- 2 Рысдәулетова А. Жердегі із // Қазақстан әйелдері. 2010, №7
- 3 Омаров Д. Көңіл сырын ақ қағазға түсірген // Сыр бойы. – 2015. – 13 мамыр.
- 4 Бекбергенова Р. Семья неге ажырасады // Ленин жолы. – 1978. – 20 февраль
- 5 Бекбергенова Р. Әнші Майра // Ленин жолы. – 1978. – 18 июль
- 6 Бекбергенова Р. Екі ананы тел емген // Сыр бойы. – 2011. – 4 маусым
- 7 Бекбергенова Р. Қалбай аға // Сыр бойы. – 2007. – 17 қаңтар
- 8 Бекбергенова Р. Қайран, жақсы ағалар // Сыр бойы. – 2007. – 9 мамыр
- 9 Бекбергенова Р. Журналистпін // Ленин жолы. – 1972. – 13 июль
- 10 Рахымбекұлы Ә. Қайта құрудың қадамдарын көрдік // Сыр бойы. – 2015. – 1 шілде

References

- 1 Zhalgasova G. Qalamgerlikti murat tutqan qyz. // Syr boyi. 2009, 1 shilde
- 2 Rysdauletova A. Zherdegi iz. //Kazakhstan aielderi. 2010, №7
- 3 Omarova D. Konil syryn aq qagazga tusirgen. // Syr boyi. 2015, 13 mamyr.
- 4 Bekbergenova R. Semya nege azhyrasady. // Lenin zholy. 1978. 20
- 5 Bekbergenova R. Anshi Maira. // Lenin zholy. 1978, 18 iyul
- 6 Bekbergenova R. Eki anany tel emgen. // Syr boyi. 2011, 4 mausym
- 7 Bekbergenova R. Qalbai aga.// Syr boyi. 2007, 17 qantar
- 8 Bekbergenova R. Qairan, zhaqsy agalar.// Syr boyi. 2007, 9 mamyr
- 9 Bekbergenova R. Zhurnalistpin.// Lenin zholy. 1972, 13 iyul
- 10 Rahymbekuly A. Qaita qurudyn qadamdaryn kordik. // Syr boyi. 2015, 1 shilde